VITT. EMANUEL

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
69
2 A
33

BASILII ZANCHII
POEMATA.

VITTORIO EMANUELE BIBLIOTECA IN ROMA

BASILII ZANCHII POEMATA.

VIRGINIS MATRIS LACRIMAE In CHRISTVM è Cruce pendentem.

VOS lacrimæ, uos corda mihi, uos ora rigate
Dū Genitrix ſacro pendentem in ſtipite Natū
Mæſta dolet, lacrimiſq; mouet mortalia corda.
Vos ô Cælicolæ, uos ô miſerabile carmen
Ingeminate pij: plorat Dea: Dij quoq; plorent.
Vix primum pendentem alto de robore Natum
Alma Parens, longiſq; patentia uulnera clauis,
Oraq;, fœdataſq; genas, & ſpinea ſerta
Viderat, & largo rorantia membra cruore;
Quum ſubito tremebunda grauis (miſerabile uiſu)
Oſſa tremor, roſeaſq; genas, & corpora pallor
Occupat: & gelidus coit in præcordia ſanguis.
Nunc gemitus, nunc muta trahit ſuſpiria corde:
Nunc fari cupit: & cupidam uox ægra relinquit.
Vt uero moribunda Parens morientia Nati
Lumina, pallenteſq; genas, pallentia membra
Vidit, & inſtanti languentia tempora letho:
Impatienſq; moræ, atq; ingenti fixa dolore
Accurrit: paſſiſq; comis uenerabile Lignum
Circumfuſa tenet: qualis complexa maritam

Vitis amat, ramiſq; ligat frondentibus Vlmum.
Nunc ſeſe attollit : nunc Ligno plurima figit.
Oſcula ; perfoſſóſq; pedes contingere tendit.
Ter reuoluta ſolo, roſeóq; intincta cruore
Exanimis ſocias inter collapſa recumbit :
Mox innixa tibi Salome Galileia Virgo.
Tollitur : & queſtu infelix complorat amaro :
Sanctáq; ſidereo manarunt lumina fletu.
Vos ſacræ Solymorum arces, Galileiáq; arua,
Iordaneſq; amnis, nemus & florentis Idumes,
In quibus ille pedum ueſtigia ſacra reliquit,
Nunc ò nunc reſonate meis loca mæſta querelis.
Tene ego care mihi talem pulcherrime IESV
Progenui quondam intacta ſpectabilis aluo?
Quem Superi cecinere Polo : quẽ maximus æther
Oſtendit : cui ſtella nouo fulgore refulſit.
Talis eras, qualem cælo redeuntibus aſtris
Heſperon argento ſimilis uehit aurea Phœbe.
Talis eras, qualem cælo fugientibus aſtris
Luciferum rubicunda refert Matuta per auras.
Talis eras, qualem primæuo à cardine Mundi
Fulgentem radijs, radianti & lampade Solem
Mirata eſt perfuſa nouis ſplendoribus æthra.
Tu ne ille aſſuetus caræ dare gaudia Matri?
Tu ne ille aſſuetus cæcæ dare lumina nocti?
Pandere & æterni populis opera alta Parentis?

Atq; aures aperire uiris, & ſoluere linguam?
Obſcænamq́; famem totiens depellere uulgi?
Et medicas adhibere manus; & tollere morbos?
Extinctosq́; iterum reuocare in luminis auras?
Hunc te turba ſequax, lætantiq́; obuia cœtu
Subuectum tardi coſtis deduxit aſelli?
Nunc tantum dolor, et miſeræ cura anxia Matri:
Nunc tibi uicina langueſcunt lumina morte.
Ipſe etiam pullo faciem uelatus amictu
Obnubit Sol nube diem: & tua funera luget:
Fraternosq́; imitata dolet uaga Luna dolores.
Heu pietas, tetro miſtum cum felle lyæum
Apponunt: tu mute taces: tuq́; obſtruis aures.
Heu heu perfoſſasq́; manus, perfoſſa trabali
Sacra pedum clauo ueſtigia, totq́; cruentis
Confoſſum ſpinis uideo: tum corpore toto
Verberibus pulſum aſpicio pulcherrime rerum.
Pro ſcelus, ecce etiam meritis pro laudibus amens
Turba uomit ſaniem linguæ: & conuicia iactat.
Heu miſeram, cur Nate mihi nunc mortis adempta
Conditio? pro te dulcem deponere uitam (eſt
Dulce mihi: aut tecum ſaltem finire dolores:
Nam ſine te nil dulce mihi: nil triſte recepto
Care mihi. Matrem ne tuam dulciſſime linques
In tenebris, luctuq́;, & perpetuo eiulatu?
Immanis gens, dira, pio ſaturata cruore

Me quoq; dede neci : Natoq́; adiunge uolentem.
Nam mihi uita mori ; mors ẽ mihi uiuere Matri.
Iam uale dulce caput : feſſæ de corpore uires
Heu miſeræ Matri fugiunt : uos ſacra ualete
Robora; quis pretium mundi, queis uita pependit.
Tempus erit, quum ueſtra alacres inſignia Reges
Extollent : meritosq́; ferent ex hoſte triumphos :
Atq; triumphali concedet Laurea Ligno.
Tu uero Regina Poli, Regina Deorum,
O Mundi lux alma , Parens clariſſima Nato,
Per dulces lacrimas , per dulcis uulnera Nati,
Perq́; Crucis totum rutilantia ſigna per orbem,
Aſpice nos miſerata tuæ placidiſſima gentis
Exitia, & duros caſus, triſtesq́; ruinas :
Da ueram populis pacem : da fidere Nato
Diua tuo : lethumq́; Dei pro laude paciſci.
Vt tecum Regina tuis conſidere regnis,
Et tecum æterna liceat Tellure potiri.

IN RESVRRECTIONEM CHRISTI.

IAM ſatis aſſiduo iuuet indulſiſſe dolori:
Et lacrimis triſtes ſæpe rigaſſe genas.
Durior indomito poteras adamante uideri,
Et Libycas duro uincere corde feras,
Si poteras CHRISTI laceros crudeliter artus,
Et diram ſicco lumine ferre necem:
Si poteras Diuæ lacrimas perferre Parentis,
Fractáq; biſſenum funere corda uirum:
Cernere ſqualentem picea ferrugine Solem;
Ipſáq; in obſcurum lumina uerſa diem;
Cernere concuſſam tellurem, & maxima motu
Mœnia præcipiti diſſiluiſſe ſono.
Pro lacrimis meriti templis reddantur honores:
Lætáq; pacatus tempora Mundus agat.
Exultet Natura parens redimita coronis:
Et noua ridenti gaudia fronte gerat.
Exultet terrarum orbis: noua lumina Titan
Præbeat: & roſeo fulgeat axe dies.
Terra ſinu fœcunda nouos ſummittat odores:
Et religet feſta tempora cana roſa.
Et pater Oceanus lætantibus inſonet undis:
Littoráq; inſueto murmure læta ſonent.

Accenſis nocturna micent noua lumina tedis :
Et certent claris lumina ſideribus .
Quandoquidem effractis nigri iam poſtibus Orci
Victor ouans CHRISTVS ſidera ad alta redit
Exutus mortalem umbram, moribundaq; membra,
Et matutino ſidere candidior:
Et liber tumuli exurgit cuſtode relicto
Vix primum nitido mane ferente diem.
Tertia lux tumulo potuit ſpectare iacentem,
Quæ fixum in ſumma uiderat ante Cruce.
Intrantem ſtupuere Vmbræ, Manesq; profundi :
Horruit inferni Regia tota Iouis.
Ipſe autem uictor ſpolijs indutus Auerni
Extulit inuicta ſigna ſuperba manu.
Aurati circum radij rutilantia cingunt
Tempora : Diuinum ſpirat ab ore decus.
Innumeræq; acies flammis, auroq; coruſcæ
Signa ferunt : crines Laurea ſerta premunt.
Illuſtres Animæ, Ditis ſpolia ampla tyranni,
Dulcia uictrici carmina uoce ſonant.
Aethra nouo clangore tubæ percuſſa remugit :
Et reſonat molli pollice pulſa Chelys.
Anteuolant qui læta ferunt noua nuntia Matri:
Natus adeſt uictor, iam pia Mater adeſt.
Excipis hunc uenerata ſinu : colloq; reuinctam
Te tenet : & dulci ſuſtinet uſque mora.

O quæ

O quæ Diua Parens tunc oſcula dulcia libas;
Dulcibus ut lacrimis intepuere genæ.
Miraris florentem annis, uiridiq́; iuuenta:
Miraris capiti gemmea ſerto nouo.
Miraris qualem ſolio ſpectabis ab alto
Et cœlo, & terris, & dare iura mari.
Ille tibi uictasq; acies ſub Tartara nigra
Narrat, & inſigni parta trophæa manu:
Vtq; tot egregias Animas reuocauerit Orco:
Clauſerit & ſtygij regna ſubacta Iouis.
Hinc Comites lætus pariter, ſociosq́; reuiſit;
Triſtiaq́; ingenti corda dolore leuat:
Oſtentatq́; manus, transfixaq́; pectora ferro,
Signaq; prepetuis inclyta uulneribus.
Quin etiam ſine labe ferens, ſine pondere corpus,
Intrat, & occluſas permeat uſque fores:
Vitigenum ſumit laticem, & fragrantia mella:
Squamigeros piſces ueſcitur, & Cererem.
Tum demum reſeratq; Viris uenientia Secla:
Pandit & antiquis condita carminibus.
Et ſacrum inſpirat Diuino è pectore Flamen:
Et iubet audaci tollere ſigna manu:
Et totum formare nouis ſub legibus orbem:
Cogere & errantes ſub noua tecta greges.
CHRISTE Pater, qui morte tua crudelia Mortis
Iuraq́;, & incurſus ſoluis, & imperium,

Viſceribus qui paſcis oues, ſacroq́; cruore,
Quiq; tuis ſanas uulnera uulneribus,
Aeternæq; uiam monſtras, & præmia uitæ,
Inſeris & noſtris munera pectoribus,
Te ſurgente nouo ſurgat gens aurea Mundo:
Surgat: & inſolita tendat ad aſtra uia.

IN CHRISTVM.

Qui magni ſpectare ſoles opera alta Parentis,
Quicquid & immenſo ſolus in orbe creat,
Miraris tacitus, tantarum exordia rerum
Certus ut æterna lege gubernet amor:
Et mirare uagi claros Hyperionis ignes,
Vt primum roſea luce refulſit humus,
Lucentemq́; nouæ ſubter Titanidos orbem,
Nocturnisq; altè ſidera luminibus,
Vel quum purpurea facie, nitidoq́; capillo
Lucifer Eoo ducit ab axe diem.
Vtq; leuis ſe ſe tollens à nubibus Aer
Surgat, & aerio lumine terra micet,
Vtq; Maris uaſtum diſcludant littora marmor,
Grandiaq́; è tenui flumina fonte fluant,
Tum quibus in medio uinclis grauis aere Tellus
Pendeat, Oceani quam lauit amnis aquis:

Totq; nouos fœtus gremio,tot fundat odores:
Soluat & integra ſemina certa fide,
Totq; hominum uarias ſpecies, tot ſecla ferarum
Quæq; latent ſiluis,quæq; uagantur aquis,
Vtq; ſuos peragant uoluentia ſecula curſus,
Quattuor in partes ut breuis annus eat:
Tu mecum ò mirere magis ,quòd maximus auctor,
Qui cælum, ac terras, qui maria alta tenet,
Vt lapſum reuocare Hominem de faucibus Orci
Poſſet,& atherijs inſeruiſſe choris,
E cælo Vnigenam prolem,qua cuncta creauit,
Eq; ſinu noſtrum miſit in exilium
Humanamq; animam,moribundaq; membra gerentẽ;
Iam ſine patre Hominem, iam ſine matre Deum.
Quid referam,dulci pro libertate ſuorum
Seruire æternum non puduiſſe Deum?
Nec ſatis: immundumq; gregem lauit ipſe cruore:
Atq; immortali morte redemit oues.
Et paſci ſine fine dedit uernantia prata,
Et bibere ex ipſo fonte perennis aquæ.
Da Pater hæc benefacta tui mitiſſime Nati
Et canere, & memori ſempre amare fide,
Vt te poſt obitum ſublimi in ſede ſedentem
Aſpiciam nullis falſus imaginibus:
Aeternumq; manus pulſa teſtudine laudes
Perſonet: & grates ore ſonante canam.

IN VIRGINEM MATREM HYMNIS.

QVANVIS Diua Parens ſummi gens incola cœli
Te cithara, & dulci carmine læta ſonet,
Mortales ne ſperne ſonos: neu deſpice cantus:
Suſcipe & hæc læto munera parua Sinu.
Sub pedibus diſtincta premunt dum ſidera Diui,
Stellarum ue chorus redditur Oceano,
Perpetuo Diuina canam te carmine Mater:
Et tua Mygdonium Numina cantet Ebur:
Et raucæ Mariam ripæ, & caua littora dicant:
Curuaq; muſcoſis fontibus antra ſonent.
Salue magna Parens, hominum Regina, Deumq;:
Et per quam cœli mitis aperta uia eſt.
Tu Nautis Cynoſura nites: tu carbaſa tendis:
Et per te portus quaſſa carina ſubit.
Tu gentem Humanam reuocas: tu lumina uitæ
Reddis, & extenta dona beata manu.
Tu præſens Dea concilias Natumq;, Patremq;:
Ipſa tuo eſt Terris munere parta ſalus.
Tu Stygios inuicta canes, nigrantia monſtra
Disijcis: & diri regna ſuperba Iouis.
Per te Cæleſteſq; chori, Vitæq; perennes
Humano gaudent ſe ſociaſſe choro.

Sic Cœlum, ſic Terra tuo de munere creuit:
Sicq; nouis creſcunt ſidera ſideribus.
Tu ſuperum lux alma micas: tibi lumina Phœbus
Cedit, & extremo quæ nitet orbe ſoror.
Felix prole parens, nulliq; obnoxia culpæ
Humanum decoras prole micante genus.
Conditor æterni nondum formauerat orbis
Mœnia, & æternis ſidera luminibus:
Nondum purpureo ueſtibat lumine Cœlum:
Stabat adhuc nigrum nox adoperta caput:
Nec grauis in medio dependens aere Tellus
Diues inexhauſtas ſponte ferebat opes:
Nec pater Oceanus terras ambibat inertes:
Spumabantq; undis cærula littoribus,
Nec celer Aegæo ludebat in æquore Delphin:
Nec pecudes Protei Tethyos unda dabat:
Nec uariæ uolucres ſiluis, cæloq; uolabant:
Nec rabidæ norant inuia luſtra feræ:
Nec Deus è limo mortales finxerat artus:
Et nondum leges, arctaq; iura dabat:
Quum Pater omnipotens multis è millibus unam
Te legit: & matrum donat habere decus:
Vnigenamq; iubet materno è ſanguine Natum
Sumere mortali membra fouenda ſinu.
Priſtinaq; intacti ſeruans monimenta pudoris
Ipſa tuum gignis corde micante Deum.

Nunc tenerum ſupplex congeſto in ſtramine ponis:
Nunc gremio fotum pectora ad ipſa premis.
Mirarisq; Duces Nabathæa ab ſede profectos
Myſtica lactenti munera ferre Deo.
Et Patri gemebunda pias modo ſiſtis ad aras,
Dum tener effuſo ſanguine iuſſa facit.
Nunc tecum trepidante fuga fera iuſſa Tyranni
Effugit: & Pharia delitet exul humo.
Interdum notos inter, cognataq; tecta
Quæris: & ingenti preſſa dolore gemis.
Ille autem proceres inter, populiq; magiſtros
Edocet: & Pueri ſtillat ab ore lepos.
Quid referam? quæ te tentent noua gaudia Matrem:
Deſerat ut triſtis pectora mæſta dolor:
Quum turba comitante uides modo ſacra docentem:
Et modo uentoſo ponere iura mari:
Dum fama illuſtris per tot miracula rerum
Sæpe Palæſtinas itq;, reditq; uias.
Nam quis ſancta Parens, nam quis tua gaudia Virgo
Explicet? aut dictis æquiperare queat?
Quum Natum ex Acheronte uides à funere Regem
Tollere uictrici parta trophæa manu:
Atque choro ſtipante Deum, plaudentibus aſtris
Sublatum ætherios tranſiliiſſe choros.
Inde alacris, uictrixq; tuum poſt funera corpus
Sumis: & æternum regna beata petis.

Iamq́; omnes tranſmiſſa choros ſuper æthera cũ
    Scandis : & aurata ſede uerenda ſedes.
Hic te gemmato cinctam diademate crines
    Cælicolæ aſpiciunt : oraq́; fixa tenent.
Hic Natum radiantem auro, ſceptrisq; Paternis
    Læta uides Terris, & dare iura Polo.
Illius Regina potens auerte furorem:
    Deponat iuſta tela triſulca manu:
Det populis pacem æternam: det gaudia uera:
    Aſpiciat propius quasq́; redemit oues.
Sic tibi plena Deo ſemper fumantibus aris
    Perſoluent caſtæ publica uota nurus.

DIVIS VOTVM,

SALVETE illuſtres Animæ, quas Regia Cæli
    Iam capit: & quorum corpora terra tegit.
Saluete ò ſacri cineres, ueneranda Piorum
    Oſſa, quibus magni numinis inſtar ineſt:
Queis Latiũ, queis Roma uiget: queis ſupplicat orbis.
    Quos celebrat multa Romula turba prece.
Per uos immenſi placabilis ira Parentis
    Arceat Iſmarij tela cruenta Ducis:
Et noſtros in bella Duces ſine more ruentes,
    Coniungat noſtris foedere temporibus:

Sentiat & iuſtos iam Biſtonis ora furores:
Et cadat inuicta Barbara turba manu:
Et meritos inimica Deo gens capta triumphos
Præbeat, & noſtro Laurea ſerta Duci.
Tunc ego quà flaua Thyberis pulcherrimus unda
Effluit, & lymphis Martia culta rigat,
Solenni ſtatuam conſtructa altaria ritu:
Et reddam ſanctis annua tura focis,
Tunc uos Roma potens, tunc uos ter magnus Iulus
Inſolito ſupplex ſemper honore colet:
Auguror: en dextra Cœli de parte ſerenum
Fulſit: & inſueto lumine Roma micat.

AD BARBITON.

HACTENVS ahmale caute iuuet luſiſſe iuuenta
Barbite carminibus:
Et Paphia incinctum Myrto, Lauruq; uirenti
Concinuiſſe toros,
Siue tuos Iſabella, tuos ſeu ruſtica proles
Pan. Deus Arcadiæ:
Et laudes celebraſſe Virum, modo ſecla Leontis,
Nunc tua Cinyphio
Horrida caſtra ſolo Cæſar: modo Phœbe labores,
Pulchraq; Luna tuos

Flebilibus

Flebilibus cantaſſe modis, & triſtia fata,
Funeraq́; atra Virum.
Iam pudet inſanos dixiſſe licentius ignes,
Marmoreosq́; ſinus,
Et crines uaga Phylli tuos, atque ora Lycinnæ,
Aureolumq́; pedem,
Totq́; alios fruſtra luſus, & inania uerba,
Et ſine mente ſonos.
Hactenus ah male caute iuuet luſiſſe iuuenta
Barbite carminibus.
Felix ille animi, quem primo à flore iuuentæ
Concelebraſſe iuuat
Tergeminum rerum artificem: nunc culta dicaſſe
Carmina Cælitibus:
Nunc ueterum mores laudaſſe, & facta Piorum
Inclyta nominibus.
Ergo age care mihi teneris dilecte ſub annis
Dic meliore ſono,
Dic rerum Cauſam, uario quæ ſidere Cælum
Dædala compoſuit.
Et liquidum teneris complexibus aera fudit,
Velıuolumq́; mare.
Per quam terrarum ſpatia ampla immenſus uterq;
Alluit Oceanus.
Per quam firma manent legi ſubiecta Paternæ
Ordine quæque ſuo:

Quæ nouit memorare pios: quæ præmia cuique
Reddere digna ſolet.
Ergo age care mihi teneris dilecte ſub annis
Iam meliora cane.
Te ſtellis Pater ætherijs pro talibus Aſtrum
Inſeret omnipotens:
Et tua perſpicuo fulgebunt candida cælo
Lumina perpetuò.

IN NATALEM CHRISTI.

Naſcere CHRISTE *puer promiſſum nomen ab alto;*
Cara Dei ſoboles naſcere ſancte puer.
Cui Pater imperium cæli, terræq;, mariſq;
Subdet, & inferni pallida regna Iouis.
Vos illum pennata cohors, gens ætheris alti
Excipite: & ſacro concelebrate choro.
Hic uobis uacuaſq; domos, triſteſq; ruinas
Sarcit: & immenſas prodigus auget opes.
Vos illum Humanæ diuerſo à cardine gentes
Excipite: & plantis oſcula mille date.
Hic ueſtri generis uindex, hic ſanguinis unus,
Hic uobis cæli regna beata dabit.
Tu uero uenerande Puer pia uota benignus
Suſcipe: & è cunis ore micante faue.

IN NATALEM CHRISTI.

ALMA dies, te luce ſacra te luminis auctor
Naſcitur: & Cæli pondera ſentit humus.
Connectit'q; Polum Terris, & fœdere iungit:
Atque hominem inſolita tollit ad aſtra uia.
Atq; Hominem Deus ipſe gerit, moribunda'q; mem-
Dum redimit proprias, dũ legit unus oues. (bra;
Te Superum reparata cohors plaudentibus alis
Concinit: & lætis plauſibus æthra ſonat.
Humanum'q; genus lætanti uoce ſalutat:
Et colit aſſidua ſedula turba prece.
Tu magis, atque magis ſemper mortalibus alma
Naſcere: tu noſtræ cauſa ſalutis eris.

VIRGINI MATRI SACRVM.

HANC Citharam Regina Deum tibi Zanchius uni
Dedicat antiquo nomine Baſilius.
Hæc cecinit Serri in ripis, quà Bergomon alta
Imminet, Auſonijs carmina ducta modis:
Florentis'q; Hortos Sophiæ, Menſas'q; Deorum,
Et lacrimas dixit Virgo beata tuas:
Natalem'q; tui Genetrix pulcherrima Nati,
Iordanem'q; amnem, Tergeminum'q; Deum.

Tu Citharam, tu dona libens, tu mente benigna
 Suſcipe pro tantis carmina muneribus:
Et da Diua parens, ut te poſt funera lætus
 Perſonet æternis Candida carminibus.

VIRGINI MATRI SACRVM.

SOlennes tibi Diua Parens tibi Zanchius aras
 Ponit; & incenſis maſcula tura focis:
Comparibus uenerãda premit modo tempora ſertis,
 Tempora gemmatis fulgida ſideribus:
Et modo ſancta nouis celebrat tua numina ſacris:
 Soluit & integra debita uota fide:
Qualiacunq; tuæ contexit carmina laudi:
 Et tibi ſacratos dedicat ante pedes.
Tu Mundi Regina uolens de uertice cæli
 Aſpice: & inuicto numine Diua faue.

IN LYCINNAM AD ACTIVM SINCERVM SANNAZARIVM.

ACTI, plectra mouet cui lenia pulcher Apollo,
 Gratia cui dulci ſemper in ore ſedet,
Te uiridis Sebethus habet, te florea Tempe
 Cantantem faciles inter Hamadryadas.

Nunc molles Elegos, nunc culta Epigrãmata pangis:
Nunc etiam magno digna Marone ſonas.
Nec pudet Arcadia carmen duxiſſe Cicuta:
Quærere nec denſas Phyllida per ſalices:
Nec manibus tepidi tractare coagula lactis:
Nec calathos lentis texere uiminibus.
Et tua littoreæ reſpondent carmina Nymphæ:
Saltat & ad numeros Naica turba tuos.
Quicquid agis (nam te nunq̃ ceſſare putandum eſt;
Tradere nec molli pectora deſidiæ)
Nemo eſt, crede mihi, te fortunatior uno:
Nec cui tot dederint Numina delicias.
Me malus urit Amor: me caræ cura Lycinnæ
Torquet: & inſano gliſcit amore dolor.
Non Septemgemini tentant mea pectora colles,
Non ueterum tituli, non monimenta uirum.
Non mihi Laurentes Nymphæ, Tiberina ue proſunt
Flumina, & errantes læta per arua greges.
Ver nitidum formoſa ſinu de Chloridos ora
Extulit: & Zephyri mollia prata fouent.
Vernantes iam læta tenent examina campi:
Lætior & ſolito gutture cantat auis.
Exuitur iam terra niues: iam frigora cedunt:
Squamigeros cernas ludere in amne greges.
Intermiſſa uagus repetit commercia Nauta,
Cui cura eſt dites quærere Gangaridas:

Et Nerei perferre minas ; & ſidere uentis :
  Et nauem ignotis credere littoribus:
Vt legat auriferas Pactoli in littore arenas :
  Præbeat ut fuluos India Chryſolithos .
Me tamen urit Amor : me caræ cura Lycinnæ
  Torquet : & inſano gliſcit amore dolor .
Et mea perpetuo tabeſcunt lumina fletu :
  Cogor & auerſos ſollicitare Deos .
Nil iuuat appoſito genialis menſa Lyæo :
  Nil iuuat arguto pectine pulſa Chelys .
Pro men ſa lacrimæq; graues, & feruida cura ,
  Pro Cithara Dominæ nomen in ore meæ .
O' nimium formoſa mihi tua cara Lycinna
  Oraq; , & (hei miſero) lumina bina faces .
Vror ſeu fuluo diſponis uertice crines
  Digna Ioue, aut ſi quid clarius eſſe poteſt .
Vror ſeu ducis carmen teſtudine, Vate
  Digna Deo , aut ſi quid doctius eſſe poteſt .
O' tandem deuicta prece , & iuuenilibus annis
  Diſce precor longam ponere duritiem .
Dura ſiles : nec dura prece , & iuuenilibus annis
  Tangeris inuicta durior o ſilice .
Improbe Amor, crudelis Amor iam pone ſagittas :
  Iam ſatis in miſerum ſpicula torta iecur .
Quid ſequeris pallentem umbram ? quid retia tendis ?
  Quidue nouas inſers in mea corda faces ?

Te Venus Hyrcanis quondam maleſana ſub antris
Edidit: Hyrcanæ uel genuere feræ.
Vixiſſet Phyllis, niſi te ſtimulante putaſſet
Iam deſperandum Demophoonta ſibi.
Aonidum poterat decima eſſe miſerrima Sappho;
Te duce Leucadias ni petijſſet aquas.
Per te nec nitidi redeunt mihi tempora Veris:
Nec datur optato lumine poſſe frui:
Sed tantum nigras hiemes, sed dura uidere
Frigora, ſed ſæuo pectora uincta gelu.

IN M. T. CICERONEM.

QVIS *te magne parens patriæ, quis gloria fandi*
Explicet? aut ſcriptis æquiperare queat?
Viuis adhuc: ſpirantq; tui de marmore uultus:
Viuis; & eloquio magnus in orbe tonas.
Dum regnum, dum'q; orbis erit, dum copia fandi,
Rex eris: & quiuis te Cicerone minor.

IN VIRGILIVM.

Felices Cycni qui mollia prata tenetis
Mincius inflexis quæ rigat amnis aquis:
Iam ueſtri generis Cycnum formoſus Apollo
Nutrijt: & blando Calliopea ſinu:

Purpureis qui ueſtra ferat ſuper æthera pennis
Nomina, perpetuo quà nitet axe polus:
Ipſe Meletæum qui gutture uincat Olorem,
Siue Caice tuum, ſiue Cayſtre tuum.
Felix Parthenope, felix placidiſſima Siren:
Nunc tecum alterna carmina uoce canit:
Nunc recubat: gremioq; tuo diuellier unquam
Haud potis æternus dum requieſcit Olor.

IN CITHARAM VIRGILII.

Auguſte inſignem Citharam, tua gaudia Cæſar,
Troia tuas laudes, maxima Roma tuas,
Vt primum Tiberine tua, & Sebethide ripa
Tityron, & ſegetes dixit, & arma uirum,
Ipſe chori Princeps Lauro ſuſpendit amatæ,
Quà leuis Aonium perſtrepit aura nemus:
Pieridum quà culta rigant Permeſſides undæ:
Aureaq; in folijs hæc monimenta dedit.
Hanc ego Virgilij Citharam, mea munera Phœbus
Suſpendi ſolis cognita Cælitibus.

IN

IN THERMAS NERONIANAS.

MARMORA *quot, totidẽ oſſa uides Romane Viator:*
Pauperis hæc lacrimæ quas ſimul antra uomunt:
Impie quas poenas ſolues Nero: quæue ſuperſunt
Supplicia: has lacrimas pendet acerba ſitis:
Immerſus Phlegethonte uorax, & ſulfure uiuo,
Perpetuo exuſtus oſſibus oſſa lues.

IN BERNARDINVM MAFAEVM. CARD.

PVRPVREA *ſpectande toga, ſpectande galero,*
Et Vaticani maxima cura Iouis,
Muſarum te docta cohors, te doctus Apollo,
Aoniumq; ſibi uendicat omne nemus:
Te Virtus, te cana fides ſe iactat alumno:
Et gaudet titulis Roma ſuperba tuis:
Terrarum Princeps per tanta negotia Iulus
Aſſiduum ſancto detinet officio:
Et maiora tuæ ſpondent tibi præmia uitæ
O decus, ò patriæ cura Maſæe tuæ.

IN M. HIERONYMVM VIDAM.

Vida Pater, cui ſe ipſa uolens debere fatetur
Gloria, & immenſum dædala texit opus,
Scribis quæ recinãt patriæ prope flumina Nymphæ,
Nec cedant priſcis carmina temporibus,
Te ſiluæ, te rura colunt: te candida Nice,
Daphnis & arguto cum Corydone canit.
Nec Scacchis, nec clara ſilet tua nomina Bombyx:
Ianque nouum Vatem doctus ab arte facis.
Mox plectro grauiore ſonas præconia Diuum:
Condis & æternis carmina Cælitibus.
Parua loquor: dum bis genitum deducis Olympo
Cælicolum Regem, dum ſuper aſtra locas:
Cælicolæ applaudunt cantanti: arridet Olympus:
Et tibi Diuini muneris aura fauet.
Scilicet hæc tibi palma ſacris quæſita Camoenis
Nobilis inuictum tollit in aſtra caput.

IN HIERONYMVM FRACASTORIVM.

FRASTORI *uenerande Deum te munere gaudet*
Italia: & Graium prouocat omne decus.
Mirantem te perſpicuo deduxit Olympo
Vranie, & cœli ſidera noſſe dedit.

Teq; repertor opis medicæ, te carminis auctor
    Perdocuit, Lauri quà leuis umbra cadit.
Hinc doctus cœliq; uias, cauſaſq; latentes
    Excutis: atque omni membra dolore leuas.
Hinc Siphilim deuectam alio de cardine Mundi
    Concinis Auſonia conſpiciende Lyra.
Cantantem ſtupuere umbræ, manesq; Catulli:
    Benacus placidis extulit ora uadis.
Ipſe Atheſis circum ripis mirantibus hæſit:
    Attonitæ circum conticuiſtis aues.
Fraſtori uenerande tuum per ſecula nomen
    Proferet immenſo quæ uolat orbe Dea.

IN LAVRENTIVM GAMBARAM.

LAVRENTI, pomoſa colis dum Tiburis arua,
    Scribis Apollinea carmina digna Lyra:
Et cum Principibus uerſaris culte Latini
    Carminis: & dulci paſceris Ambroſia,
Dum ſiluas, dum rura legis, dum Martia bella:
    Dum Nemeſis, & dum Delia in ore ſonat.
Felix cui uiridem Lauru, Myrtoq; coronam
    Pierides texunt, Pieridumq; Pater.

IN HIERONIMVM, ET IOANNEM BAPTISTAM AMALTHEOS FOROIVLIENSES.

Egregiј fratres, queis Iulia terra ſuperbit,
Meſulus irriguis quam lauit uber aquis,
Vos nutrix dilecta Iouis Libethrida ad undam
Pauit, & expreſſis nutriјt uberibus,
Et nomen cum lacte dedit: mox docta Thalia
Inſpirat doctis munera pectoribus:
Et lauru, Myrtoq́; ſimul, grauibusq́; Corymbis
Ornat, & arguta pulcher Apollo Lyra.
Vos Vatum ſtudioſa cohors, uos inclyta Virtus
Attollet priſcis æmula temporibus.

AD FRANCISCVM FRANCHINVM.

ET Pepones Franchine mihi, et tua Carmina mittis,
Quos Pomona tibi, quæq; Thalia dedit.
Muneribus grauida ipſa tuis mea menſa renidet:
Atq́; tuo reſonat carmine noſtra Chelys:
Et dignas te digna tibi tua carmina grates
Perſoluent: laudes & benefacta ferent.

IN AMYNTAM.

Ite meæ, mecum ite meæ mea cura Capellæ
Ad caulas, quas nunc pulchra Lycoris habet.
Hic ubi pubentem Cytiſum, dumosq; rubentes
Sufficiet largo terra benigna ſinu.
Et ueſcas uicina dabunt caua flumina frondes:
Carpetis teneras mane rubente roſas.
Illic denſa graues arcent umbracula ſoles:
Illic perpetuo Vere renidet humus.
Sic ait, & primi cum lumine Solis Amyntas
Compulit errantes ad noua tecta greges.

FINIS

Romæ apud Valerium Doricum
Menſe Decembri.
M. D. L II.

[illegible]

[illegible]

Digitized by Google

C. CAPOBIANCHI
Via Pie'di Marmo, 10
ROMA

BIBLIOTECA NAZ
2